

ЛЕКЦІЯ 8

РЕФОРМУВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

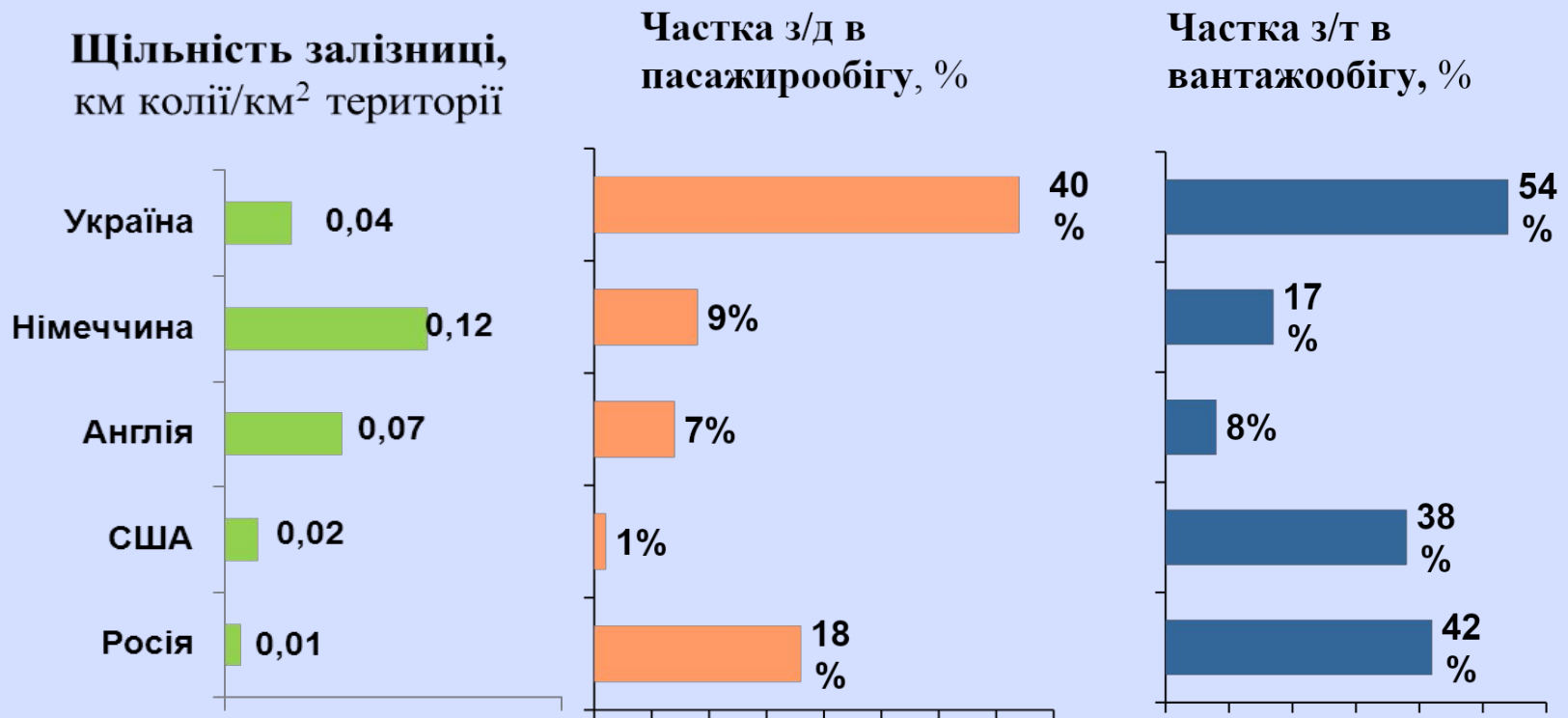
1. Роль і стан залізничного транспорту у національній економіці

2. Механізм та основні документи, які регламентують процес реформування

3. Задачі щодо подальшого удосконалення нормативно-правової бази реформування

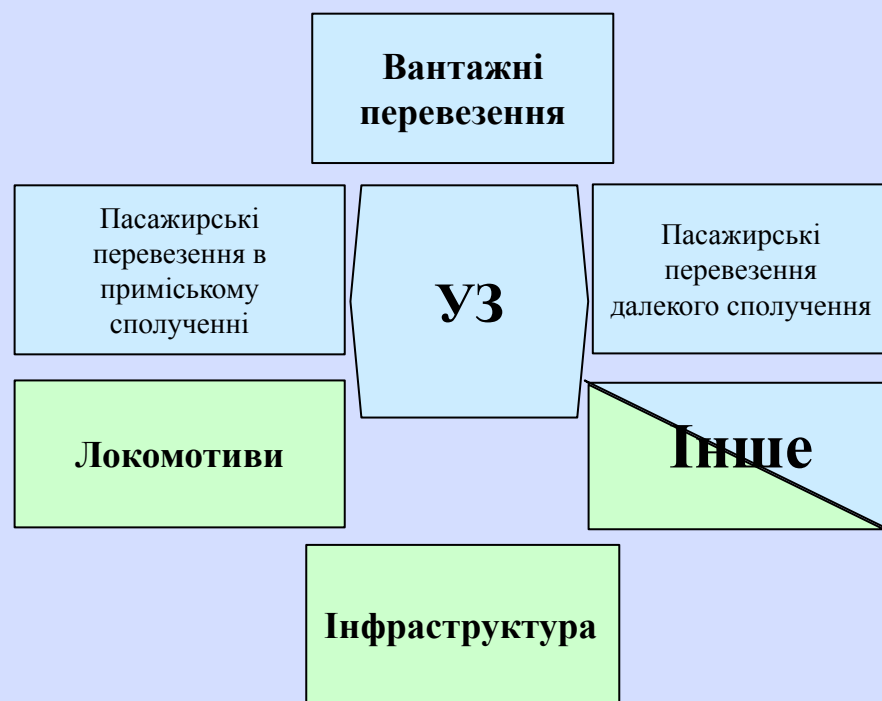
СТРАТЕГІЧНА ДІАГНОСТИКА СТАНУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

**Залізничний транспорт займає лідируюче положення в
пасажирських і вантажних перевезеннях України**

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗА ВИДАМИ ПЕРЕВЕЗЕНЬ 2014 та 2013 р., млрд.грн

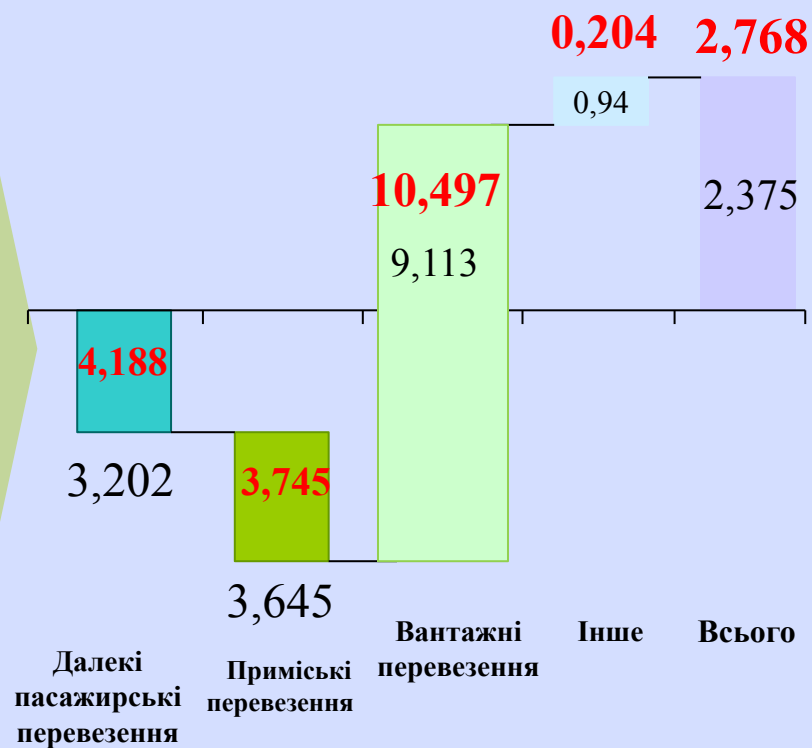
Основні напрямки діяльності

Блоки, які генерують дохід ■ Блоки, які не генерують дохід

Фінансовий результат

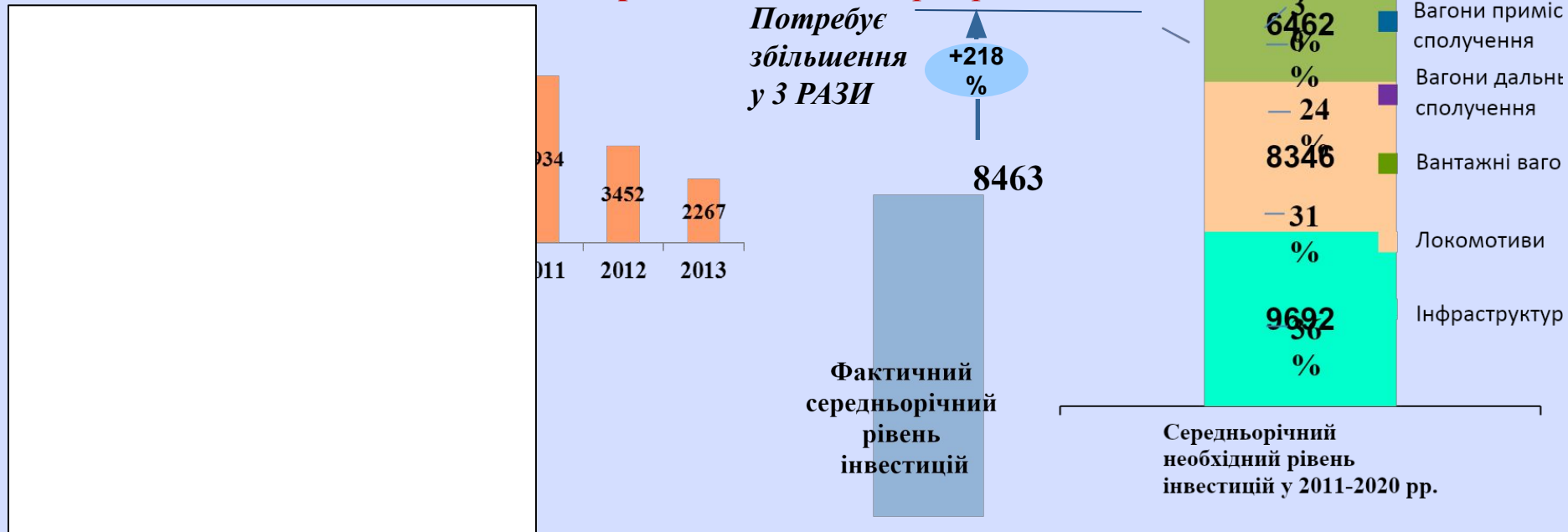
2014 р. та 2013 р., млрд грн

ФАКТИЧНИЙ І НЕОБХІДНИЙ СЕРЕДНЬОРІЧНІ РІВНІ ІНВЕСТИЦІЙ

За існуючого рівня власних джерел Укрзалізниця не зможе реалізувати необхідний обсяг інвестицій

Операційний прибуток від перевезень УЗ⁽¹⁾ у 2005-2014 роках
та необхідні інвестиційні витрати 2011-2020, млрд грн

Кожен рік відтермінування інвестицій призводить до значного збільшення необхідних інвестицій у майбутньому

ЕФЕКТИВНІСТЬ ГОСПОДАРСЬКОГО МЕХАНІЗМУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

У національній економіці функціонують суб'єкти господарювання переважно приватної форми власності

Разом з тим, залізничний транспорт – єдина галузь, яка виконує монопольні функції, що не дає змоги:

- швидко реагувати на дію зовнішнього середовища;*
- розробляти гнучкі тарифи на перевезення;*
- збільшувати обсяги перевезень на ринку транспортних послуг;*
- своєчасно оновлювати основні засоби;*
- залучати інвестиційні ресурси тощо.*

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ ВИРІШЕННЯ:

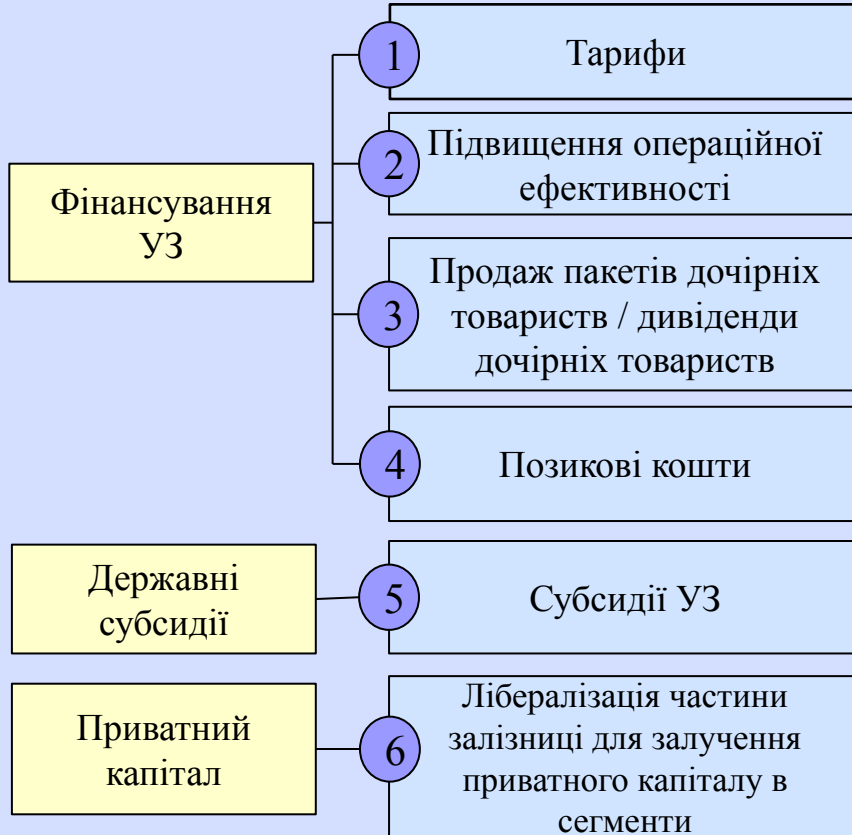
- 1.Порушено принцип простого відтворення через занижену балансову вартість основних фондів і, як наслідок, недостатні амортизаційні відрахування**
- 2.Монополізовані всі види діяльності, стримується розвиток конкуренції** (Перехресне фінансування пасажирських перевезень за рахунок вантажних. Зменшення витрат не відповідає зменшенню обсягу перевезень)
- 3.Укрзалізниця, будучи органом державного управління, виконує господарські функції** (керування рухом, розподілом доходів від перевезень, складання зведеного звіту)
- 4.Відсутній юридично оформлений єдиний залізничний комплекс** (Кожна з 6 залізниць виконує всі 10 основних видів діяльності на своїй території із загальним балансом витрат)

(Відсутнє оновлення активної частини основних фондів - **знос рухомого складу 95%**. Існує гостра необхідність залучення коштів для оновлення основних фондів.

З 1992 року потреба залізничного транспорту в інвестиціях забезпечувалась **лише на третину** та складала лише 3% від загальних капітальних вкладень по Україні, в той час, як у розвинутих країнах світу цей показник досягає 10-15%)

ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВИХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПОТРІБНЕ РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ

Модель реформування залізничної галузі

Для реалізації інвестиційної програми потрібна зміна рівня та структури тарифів

Підвищення операційної ефективності вимагає організаційних перетворень УЗ

Для реалізації цієї операції потрібне створення ефективних прибуткових ДЗТ

Неможливо при поточному рівні боргового навантаження та непрозорості фінансових потоків

Необхідна формалізація "соціального замовлення" з боку органів державної влади (включаючи місцевий рівень)

Вимагає визначення та лібералізації конкурентних сегментів

МЕТА РЕФОРМУВАННЯ

Мета реформування полягає у підвищенні ефективності функціонування і прискоренні розвитку галузі, задоволенні зростаючих потреб національної економіки і населення в перевезеннях, підвищенні якості транспортних послуг та зменшенні транспортної складової у вартості продукції

ОСНОВНІ ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ

- ❑ Удосконалення нормативно-правової бази та системи державного управління і регулювання залізничним транспортом;
- ❑ Створення умов для зростання інвестицій, впровадження інноваційної моделі розвитку галузі, здатної забезпечити перехід до розширеного відтворення основних виробничих засобів;
- ❑ Формування конкурентного потенціалу на внутрішньому та зовнішньому ринках транспортних послуг;
- ❑ Забезпечення недискримінаційного доступу користувачів до послуг інфраструктури залізничного транспорту;
- ❑ Підвищення прозорості фінансово-господарської діяльності залізничного транспорту та ліквідація перехресного субсидування пасажирських перевезень за рахунок доходів від інших видів діяльності залізниць;
- ❑ Проведення ефективної соціальної політики, підвищення мотивації праці;
- ❑ Створення організаційно-правових, економічних і техніко-технологічних передумов для реалізації європейської транспортної політики та інтеграції залізничного транспорту України до Європейської і світової транспортних систем

ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ, які регламентують питання реформування залізничного транспорту

16.12.2009р.

Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010-2019 роки

*Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2011р. №1106
«Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2009 р. N 1390»*

Закон України

23.02.2012р.

Закон України «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування»

Закон, ВР України, від 23.02.2012 р. № 4442-VI

Закон України

23.02.2012р.

Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про залізничний транспорт»

Закон, ВР України, від 23.02.2012 р. № 4443-VI

25.06.2014р.

Постанова Кабінету Міністрів України №200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»

02.09.2015р.

Постанова Кабінету Міністрів України №735 «Питання публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ РЕФОРМУВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ НА 2010-2019 РОКИ

III етапи: від створення єдиного акціонерного товариства до організації конкурентної моделі ринку залізничних перевезень

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСОБЛИВОСТІ УТВОРЕННЯ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ»

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні особливості управління акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування, 100% акцій його належить державі, управління і розпорядженням майном та спрямований на забезпечення економічної безпеки і захисту економічної безпеки і захисту інтересів держави.

СТАТТЯ 5. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ТОВАРИСТВА

1. Дивіденди, отримані Товариством за результатами діяльності господарських товариств, пакети акцій, яких внесені до його статутного капіталу, можуть спрямовуватися Товариством на відновлення основних засобів таких господарських товариств.

СТАТТЯ 5. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ТОВАРИСТВА

2. Чистий прибуток Товариства, з якого розраховується та сплачується частина чистого прибутку (доходу) до Державного бюджету України, зменшується на суму нарахованої амортизації на майно, передане Товариства на праві господарського відання, яка спрямовується для фінансування капітальних вкладень на будівництво (реконструкцію, модернізацію) таких об'єктів

Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про залізничний транспорт»

**Внесені зміни до Закону України
«Про залізничний транспорт» від 1996р.**

**До статей 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16,
18, 19, 20, 22 щодо зміни назв:**

**залізниця – підприємство залізничного
транспорту**

залізниць – АТ Укрзалізниця.

**Цей закон буде діяти з моменту утворення АТ
«Укрзалізниця» до прийняття нового Закону
України «Про Залізничний транспорт»**

ВЕКТОРНІ ДІЇ ПОСТАНОВИ КМУ

ВІД 25.06.2014р. № 200

- *приймається рішення про утворення Товариства*
- *визначаються джерела формування статутного капіталу АТ "Укрзалізниця"*
- *затверджується перелік підприємств залізничного транспорту, на базі яких утворюється Товариство*
- *визначаються заходи з інвентаризації активів, їх незалежної оцінки та формування статутного капіталу Товариства*
- *визначаються особливості складання та затвердження зведеного акта оцінки*
- *створюється комісія з утворення Товариства*

□ **мінімально можливий строк** згідно з процедурою, визначеною законом – **7 місяців**

□ **максимально можливий строк**, обмежений терміном дії акту оцінки – **11 місяців**

Завершенням процесу утворення Товариства
є постанова КМУ "Про затвердження Статуту та організацію діяльності
АТ "Укрзалізниця", якою:

- *затверджується Статут та структура Товариства*
- *визначається склад органів управління Товариства*

Трансформація діючої структури залізничного транспорту загального користування

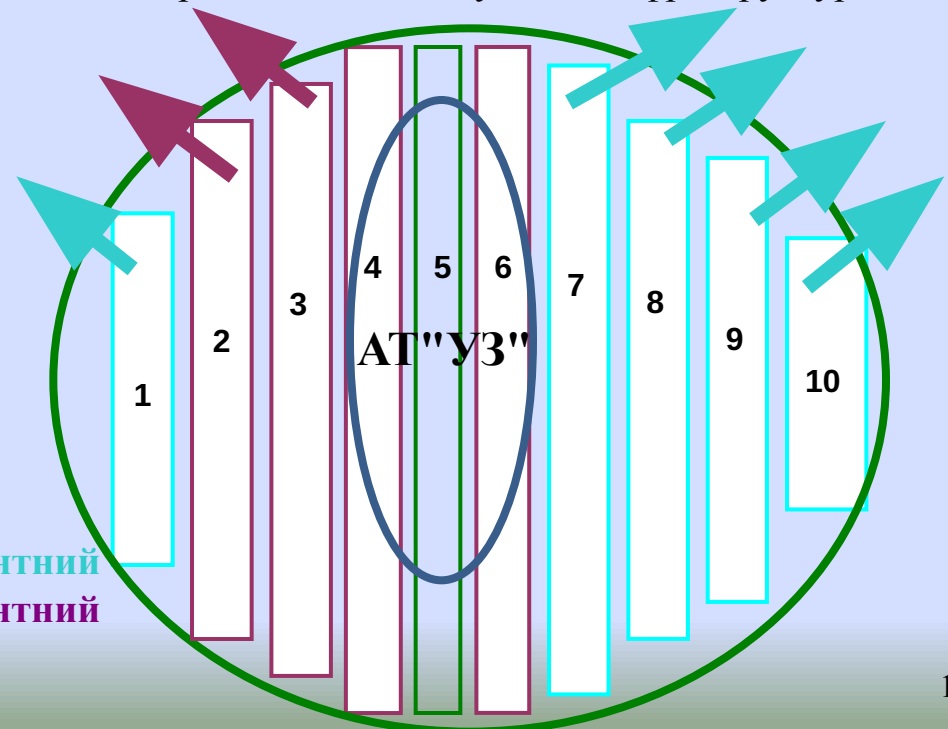

ВНУТРІШНЯ ТРАНСФОРМАЦІЯ

Види діяльності	М	ПК	К
1 Вантажні перевезення	-	-	+
2 Пасажирські перевезення у внутрішньому та міжнародному сполученнях	-	+	-
3 Пасажирські перевезення у приміському сполученні	-	+	-
4 Надання послуг локомотивної тяги	-	+	-
5 Утримання та експлуатація інфраструктури	+	-	-
6 Послуги вокзального комплексу	-	+	-
7 Ремонт рухомого складу	-	-	+
8 Утримання соціальної сфери	-	-	+
9 Будівництво та ремонт об'єктів інфраструктури	-	-	+
10 Проведення НДДКР	-	-	+

М – Монопольний К – Конкурентний
 ПК – Потенційно конкурентний

Після злиття всього майна в рамках єдиного господарюючого суб'єкта відбуватиметься **подальший внутрішній структурний поділ** за видами діяльності та у подальшому за рішенням Уряду передбачається виділення сегментів конкурентного і потенційно конкурентного секторів зі складу материнської компанії. Зрештою безпосередньо у **материнській компанії** залишаться лише 3 види діяльності: 2 *потенційно конкурентні* - Надання послуг локомотивної тяги, Послуги вокзального комплексу та *монопольний* - Утримання та експлуатація інфраструктури

Постанова Кабінету Міністрів України №735 «Питання публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»

1. КМУ ПОСТАНОВИВ:

1.1. Затвердити Статут публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»

1.2. Здійснити приватне розміщення першого випуску акцій АТ «Укрзалізниця» у кількості 229 879 115 штук, номінальною вартістю 1000 грн. кожна.

Постанова Кабінету Міністрів України №735 «Питання публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»

2. МІНІНФРАСТРУКТУРИ:

**2.1. Затвердив положення про
наглядову раду товариств, про
ревізійну комісію та про правління
товариства.**

**Постанова Кабінету Міністрів України №735
«Питання публічного акціонерного товариства
«Українська залізниця»**

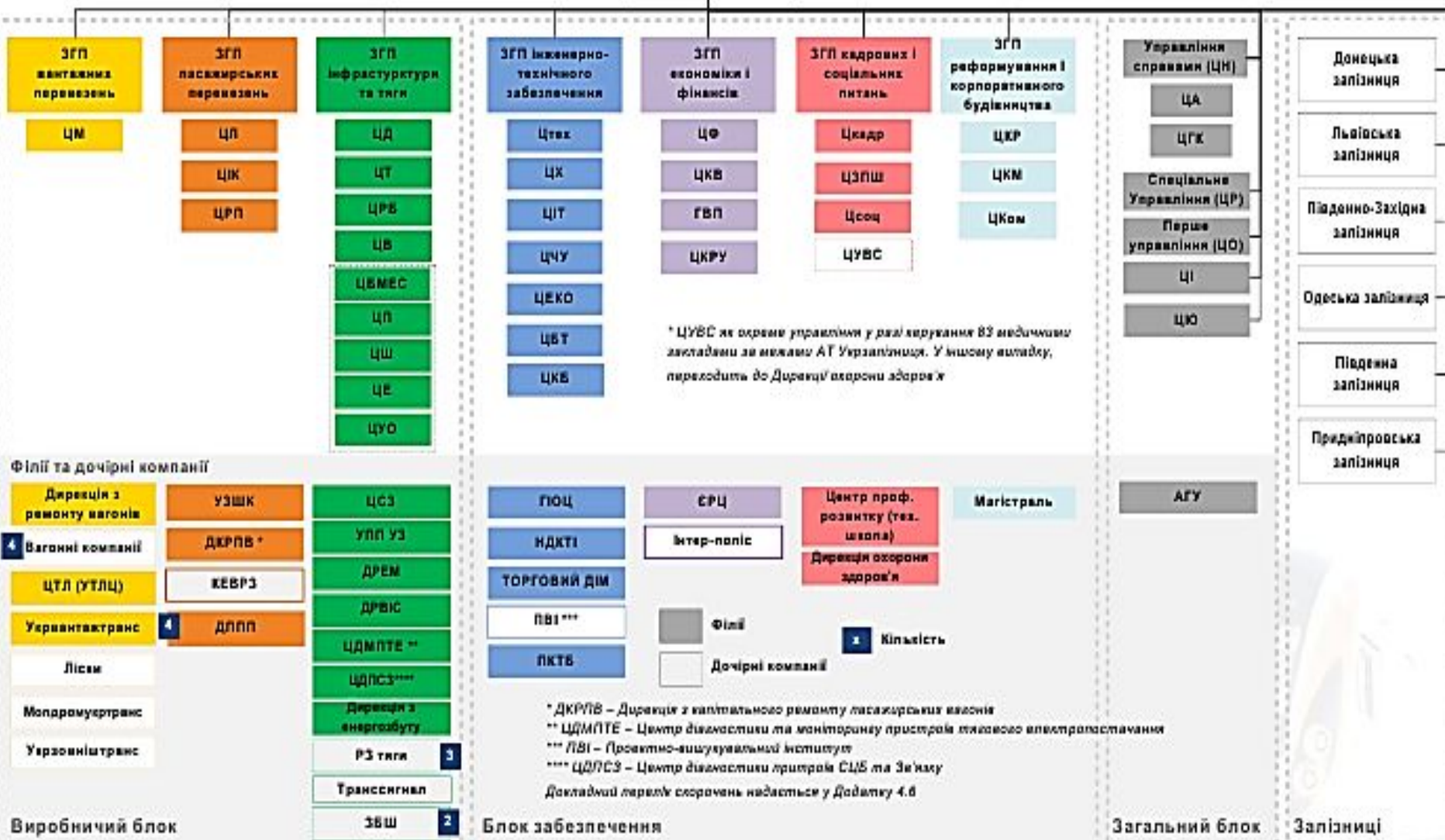
**3. ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ
ТОВАРИСТВА:**

3.1. Здійснив в установленому порядку заходи, пов'язані з утворенням товариства.

3.2. Забезпечив відкриття рахунка для обліку акцій, отриманих товариства.

Наглядова рада

Правління

ПРОЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ РОЗРОБКИ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ

- 1. Закон України «Про залізничний транспорт»;
- 2. Статут залізничного транспорту України;
- 3. Розроблення інших нормативно-правових документів, перш за все:

3.1. Внесення змін до ПТЕ

3.2. Розробка Положення про систему управління безпеки руху в АТ «Укрзалізниця»

3.3. Розробка системи управління пожежної безпеки в АТ «Укрзалізниця»

3.4. Розробка Правил перевезення вантажів залізничним транспортом

3.5. Розробка Правил недискримінаційного доступу до інфраструктури

3.6. Внесення змін до нормативних та нормативно-правових актів у зв'язку із створенням АТ «Укрзалізниця» (більш 300 документів)

4. Крім того, передбачені заходи, щодо підвищення рівня соціального захисту працівників залізничного транспорту, а саме:

4.1. Розробка проекту Колективного договору між адміністрацією АТ «Укрзалізниця» та профспілками

4.2. Розробка Положення про корпоративну систему оплати та мотивації праці

4.3. Розроблення корпоративної програми ефективного використання об'єктів соціальної сфери.

5. Інтеграція залізничного транспорту до Європейської та світової транспортних систем:

Реалізація планів імплементації 7
Директив Ради ЄС та 2 регламентів
згідно розпоряджень КМУ від 26.11.2014
р. №№1148-р. та 1159-р.